

Service niveaubeskrivelse § 42 og § 43

KOMPENSATION FOR TABT ARBEJDSFORTJENESTE OG SÆRLIG SUPPLERENDE YDELSE VED TABT ARBEJDSFORTJENESTE.

Indhold

Tabt arbejdsfortjeneste (Serviceloven § 42)	4
Formål	4
Personkreds (ansøger)	4
Betingelser for at modtage tabt arbejdsfortjeneste	4
Målgruppe	4
1. Betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne	4
2. Indgribende kronisk eller langvarig lidelse	5
Det er mest hensigtsmæssigt, at barnet passes i hjemmet af forældrene	5
Barnet er forsørget i hjemmet	5
Undtagelse for forsørgelse i hjemmet	6
Dokumenteret løntab og arbejdsophør	6
Lønmodtager	7
Barselsloven og tabt arbejdsfortjeneste	7
Har ikke haft indtægtsgivende arbejde eller været arbejdsløs længe	7
Tabt arbejdsfortjeneste til selvstændige	7
Vurderingen af omfanget af den tabte arbejdsfortjeneste	8
Tabt arbejdsfortjeneste i forskellige situationer	8
Ansøgning	9
Bevillingstyper og beregningsgrundlag	9
Beregning af den tabte arbejdsfortjeneste	10
Lønmodtager	10
Forældre, der ikke har tilknytning til arbejdsmarkedet	10
Selvstændigt erhvervsdrivende	11
Fradrag	11
Pension – arbejdsgivers andel	12
Tillæg til ferieformål	12
Opfølgning	12
Regulering	12
Ophør	12
3 mdr. varsel ved ophør	13
Feretillæg ved ophør	13
Sammenhæng med andre bestemmelser	14
§ 84, jf. 44, aflastning	14
A-kassen	14

Forældreorlov og barselspenge	14
Dagpenge til forældre med alvorligt syge børn	14
Ferieloven	14
Pasning af nærtstående med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom Bestemmelserne i Servicelovens	14
Frist for sagsbehandling	14
Partshøring	15
Klagevejledning.....	15
Intensiv optræning af barnet i hjemmet af forældrene	15
Manglende eller urolig søvn	15
Nedsat immunforsvar i svær grad eller stor sygdomsrisiko	16
Personlig pleje og overvågning	16
Respirationsinsufficiens eller lidelser, der kan ligestilles hermed	16
Søskende	17
Tilsyn	17
Variierende sygdom	17
Eksempler på situationer, hvor der kan vurderes behov for enkeltbevilling af tabt arbejdsfortjeneste	17
Ambulante behandlinger, undersøgelser og kontroller	17
Frit sygehusvalg.....	18
Indlæggelser.....	18
Kurser.....	19
Eksempler på situationer, hvor der ikke kan bevilges tabt arbejdsfortjeneste	20
Hjemmeundervisning.....	20
Manglende undervisningstilbud eller pasningstilbud	20
Lektielæsning.....	20
Lukkedage i SFO/ børnehaven el. lign.....	20
Rengøring og praktiske gøremål	20
Skolemøder/ møder i dagtilbud o. lign.	21
Særlig supplerende tabt arbejdsfortjeneste, jf. Servicelovens § 43.....	22
Formål	22
Personkredsen (forældrene)	22
Betingelser.....	22
Omfang og varighed.....	22

Tabt arbejdsfortjeneste (Serviceloven § 42)

Formål

Formålet med tabt arbejdsfortjeneste til forældre til børn og unge med funktionsnedsættelse er:

- At familien kan leve så normalt som muligt på trods af og med barnets/den unges nedsatte funktionsevne eller den kroniske/langvarige lidelse
- At hindre at barnets/den unges nedsatte funktionsevne eller kroniske/langvarige lidelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger
- At barnet/den unge kan forblive i familien og dermed undgå anbringelse på institution eller lignende, såfremt hensynet til barnets tarv tilsiger dette

Kompensation for tabt arbejdsfortjeneste er dækning af indtægtstab for personer, der, fordi de passer et barn under 18 år med en omfattende funktionsnedsættelse, ikke kan passe deres arbejde og opretholde deres sædvanlige arbejdsindtægt.

Personkreds (ansøger)

Følgende personer er omfattet af personkredsen for kompensation for tabt arbejdsfortjeneste:

- Forældrene. Dette gælder uanset hvem af dem, der har forældremyndigheden, og uanset om de bor sammen eller hver for sig
- Nære pårørende, der passer barnet
- Personer, der efter Servicelovens § 78 har barnet i privat familiepleje og faktisk forsørger barnet i deres hjem med tilskud fra forældrene.
- Forældre til børn anbragt udenfor hjemmet, der skal følge barnet på hospital (ikke andre behandlingssteder)

Betingelser for at modtage tabt arbejdsfortjeneste

Betingelserne for at modtage kompensation for tabt arbejdsfortjeneste er at:

- Barnet tilhører målgruppen
- Det er mest hensigtsmæssigt, at barnet passes i hjemmet af forsørgerne
- Barnet er forsørget i hjemmet
- Dokumenteret løntab og/eller arbejdsophør

Betingelserne uddybes i det følgende.

Målgruppe

1. Betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne

Der lægges afgørende vægt på en vurdering af selve funktionsnedsættelsen, så det er graden af denne og ikke den lægelige diagnose, der er afgørende for berettigelsen til ydelsen.

Til brug for denne vurdering er der brug for en konkretiseret beskrivelse af barnets eller den unges funktionsniveau, ressourcer og begrænsninger, så det sikres, at kompensationen så nøjagtigt som muligt modsvarer begrænsningerne og udnytter ressourcerne.

2. Indgribende kronisk eller langvarig lidelse

At lidelsen er indgribende betyder, at den efter sin karakter vil have alvorlige følger i den daglige tilværelse.

At lidelsen er kronisk betyder, at der foreligger en sygdomstilstand, som fra det tidspunkt den opstår normalt forventes at vare mindst barnealderen ud. Det karakteriserer lidelsen, at den, hvis den dæmpes med medicin, vil blusse op igen, såfremt behandlingen stoppes.

En langvarig lidelse er ikke nødvendigvis en uhelbredelig lidelse. Der lægges i praksis vægt på, at lidelsen lægeligt skønnes at vare mere end ét år. Der kan dog ydes støtte selv om lidelsen forventes at vare mindre end 1 år, i tilfælde hvor familien i en kortere periode er meget tungt belastede.

Bemærk, at det ikke er nok, at lidelsen er indgribende eller langvarig - begge betingelser skal være opfyldte.

Der skal foretages en konkret faglig vurdering af, hvor indgribende lidelsen er i det daglige og om barnet derfor er omfattet.

I vurderingen inddrages sagkyndig bistand. Der indhentes lægelig udtalelse om barnets lidelse og vurdering af nødvendigheden af, at barnet passes i hjemmet.

Der indhentes ligeledes udtalelser fra de behandlingsinstanser, der har/har haft kontakt med barnet.

Ud fra ovenstående udtalelser vurderes det, om barnet er omfattet af målgruppen for tabt arbejdsfortjeneste.

Det er mest hensigtsmæssigt, at barnet passes i hjemmet af forældrene

Det skal være en naturlig følge af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, at barnet passes i hjemmet af forsørgerne. Det skal desuden være mest hensigtsmæssigt, at det er forældrene der passer barnet.

Det skal således vurderes, om der er reelle alternativer til kompensation for tabt arbejdsfortjeneste og om disse på baggrund af barnets alder, funktionsnedsættelse og situation i øvrigt er mere hensigtsmæssige.

I vurderingen af, om det er mest hensigtsmæssigt, om det er en af forældrene eller andre der passer barnet, indgår følgende faktorer:

- Barnets udviklingsmuligheder (f.eks. risiko for, at barnet bliver isoleret)
- Den voksnes forhold (f.eks. betydningen af tilknytningen til arbejdsmarkedet)
- Forholdet mellem barn og voksen

Barnet er forsørget i hjemmet

Det er en betingelse for, at der kan bevilges hjælp til dækning af kompensation for tabt arbejdsfortjeneste efter Servicelovens § 42, at barnet eller den unge med nedsat funktionsevne eller indgribende lidelse forsørges i eget hjem og er under 18 år.

Ved forsørgelse i eget hjem forstås, at barnet eller den unge:

- bor hos indehaveren af forældremyndigheden eller andre pårørende
- er indlagt på hospital
- er på aflastning efter Servicelovens § 52 stk. 3 nr. 5 eller Servicelovens § 84 stk. 1
- er på kost- eller efterskole/højskole (uden at der er tale om en anbringelse)

Der er ikke tale om forsørgelse i eget hjem, hvis barnet eller den unge:

- er forsørget af offentlige midler ved anbringelse udenfor hjemmet efter § 52, stk. 3, nr. 7
- forsørger sig selv i eget hjem og for egne midler

Undtagelse for forsørgelse i hjemmet

Der er dog den undtagelse, at barnet er anbragt uden for hjemmet efter § 52, stk. 3, nr. 7, og forældrenes behov for tabt arbejdsfortjeneste opstår i forbindelse med barnets hospitalsbesøg, som skyldes funktionsnedsættelsen eller den indgribende lidelse hos barnet.

Det er en betingelse, at moderens eller faderens tilstedeværelse på hospitalet er en nødvendig konsekvens af barnets funktionsnedsættelse, og at tilstedeværelsen er det mest hensigtsmæssige for barnet.

Tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med ophold i udlandet

Retten til ydelsen ved midlertidige ophold i udlandet bevares.

Betingelserne for at modtage hjælpen skal være opfyldt inden udlandsopholdet. Desuden skal kommunen kunne holdes orienteret om at betingelserne for at modtage hjælpen stadig er til stede, jf. retssikkerhedslovens § 11.

Kortvarige ophold i udlandet kan f.eks. være, at modtageren:

- udøver aftalt eller fastlagt samvær, som ikke kan foregå her i landet, med egne børn under 18 år.
- afholder ferie i udlandet.

Kommunen skal ikke ansøges om tilladelse til at modtage hjælpen til udlandet, hvis opholdet er af under 1 måneds varighed.

Hvis opholdet har en længere varighed end 1 måned, skal kommunen ansøges om tilladelse til at modtage hjælpen inden udrejsen. Hvor lang en periode, der kan ydes hjælp for, under det midlertidige ophold i udlandet, afhænger af formålet med hjælpen og de konkrete omstændigheder, herunder karakteren af hjælpen.

Dokumenteret løntab og arbejdsophør

Tab af arbejdsindtægt skal være en følge af barnets behov for pasning i hjemmet.

Lønmodtager

Der skal være tale om et dokumenteret indtægtstab som følge af helt eller delvist ophør i beskæftigelsen. Såfremt forælderen har benyttet ferie, fleks, afspadsring eller lignende, er der ikke tale om helt eller delvist ophør af beskæftigelse, men omlægning af arbejdstid, ligesom der ikke er et konkret løntab.

Udbetalt overarbejde kan ikke modregnes i dokumenteret indtægtstab

Der skal dog foretages en konkret individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde, før der bevilges tabt arbejdsfortjeneste ift. om forældrene har mulighed for at tilrettelægge egne arbejdstider i forhold til eksempelvis sygehusbesøg.

Barselsloven og tabt arbejdsfortjeneste

Forældre med alvorligt syge børn har ret til dagpenge efter § 26 i lov om ret til orlov og dagpenge ved barselsloven, når barnets sygdom skønnes at medføre behov for ophold på hospital eller lignende institution i 12 dage eller mere.

Der kan være tale om sygdomsforløb, som både består af hospitalsophold og ophold i hjemmet. Der kan også være tale om sygdomsforløb, som alene består af ophold i hjemmet. Det skal være lægeligt attesteret af den læge, som behandler barnet, at betingelserne er opfyldt.

Se C-58-06, hvor Ankestyrelsen fandt, at selv om betingelserne for at få udvidet barselsorlov var til stede, var det muligt at vælge at få tabt arbejdsfortjeneste i stedet for, når betingelserne herfor var opfyldt.

Såfremt en mor, der modtager hjælp efter § 42 føder et rask barn, har hun fortsat ret til kompensation for tabt arbejdsfortjeneste i forhold til barnet med handicap, såfremt hun stadig passer dette barn i hjemmet.

Bemærk, at hvis betingelserne efter både § 42 i Serviceloven og barselslovens § 26 er opfyldt, kan forældrene vælge, hvilken lovgivning de ønsker anvendt.

Har ikke haft indtægtsgivende arbejde eller været arbejdsløs længe

Der kan ydes dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter § 42, hvis det efter en konkret vurdering skønnes, at ansøgeren ville have påtaget sig et indtægtsgivende arbejde, såfremt pågældende ikke skulle passe et barn med nedsat funktionsevne.

I denne vurdering indgår følgende forhold:

- Eventuel tidligere uddannelse
- Tilknytning til arbejdsmarkedet
- Hvilke årsager der har gjort sig gældende ved den manglende tilknytning til arbejdsmarkedet
- Antal børn i hjemmet og deres pasningsforhold. Da de var mindre og lign.

Tabt arbejdsfortjeneste til selvstændige

Selvstændige erhvervsdrivende er på lige fod med lønmodtagere berettiget til kompensation for tabt erhvervsindkomst.

Der må stilles krav om "synligheden" af tabet i virksomhedens drift, f.eks.:

- Ansættelse af en vikar

- Ægtefællen arbejder mere
- Virksomheden omlægges

Bevisbyrden herfor påhviler den selvstændige.

Vurderingen af omfanget af den tabte arbejdsfortjeneste

Det skal bero på en konkret vurdering, i hvilket omfang der skal ydes dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

I denne vurdering indgår:

- Barnets alder og funktionsnedsættelse
- Omfanget af de pasnings-, pleje- og tilsynsopgaver, der er en følge af funktionsnedsættelsen
- Barnets udviklingsmuligheder, herunder alternative muligheder (dagtilbud, FO/Special SFO, privatansat hjælper, aflastning m.v.)
- Forældrens egne forhold og tilknytning til arbejdsmarkedet
- Familiens og barnets forhold i øvrigt
- Mulighed for at tilrettelægge hverdagen i forhold til de konkrete opgaver
- Mulighed for at tilrettelægge opgaverne uden for arbejdstiden

Der kan ydes hel- eller delvis dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Det vil sige, at pågældende enten helt opgiver arbejdet eller går et antal timer ned i arbejdstid.

Der skal være omfattende opgaver i relation til barnet med funktionsnedsættelsen og behovet for pasning og pleje.

De konkrete opgaver skal beskrives af forældrene i ansøgningen med angivelse af tidsforbrug for den enkelte opgave.

Bemærk, at hvis det vurderes, at behovet er 20 timers ugentlig kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, og forældrene ikke kan udnytte de resterende 17 timer på arbejdsmarkedet, udløser dette ikke ret til 37 timer ugentlig kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Der kan alene gives dækning for TA for den tid, hvor fravær fra arbejde er en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne.

Forældre kan også dele – samlet max. 37 - timers tabt arbejdsfortjeneste pr. uge.

I særlige tilfælde kan begge forældre modtage tabt arbejdsfortjeneste samtidigt – eksempelvis ved barnets indlæggelse/operation på sygehus, hvor det er påkrævet og dokumenteret fra lægelig side, at begge forældre er til stede.

I principafgørelse 191-09 behandler Ankestyrelsen en sag, hvor ikke-samlevende forældre med fælles forældremyndighed begge har søgt tabt arbejdsfortjeneste til deltagelse i kontroller mv. Der er krav om, at der er tale om en alvorlig situation, hvor begge forældres tilstedeværelse er påkrævet.

Der er således ikke mulighed for at bevilge tabt arbejdsfortjeneste til begge forældre til f.eks. kontroller mv. alene fordi de ikke er samlevende.

Tabt arbejdsfortjeneste i forskellige situationer

Der er forskellige situationer, hvor der kan bevilges kompensation for tabt arbejdsfortjeneste.

Der kan gives bevilling på henholdsvis løbende tabt arbejdsfortjeneste, bevilling til enkelt dage/timer samt til afgrænsede perioder.

Omfanget af den tabte arbejdsfortjeneste, vil altid tage udgangspunkt i det nødvendige antal dage/timer, som der er behov for.

Eksempelvis til en kontrol kan bevilges den nødvendige tid til kontrollen samt transporttid fra evt. arbejde til at hente barnet og til kontrollen og retur, såfremt det ligger indenfor normal arbejdstid for ansøgeren.

Se eksempler fra side 15 og følgende sider.

Ansøgning

Ved modtagelse af en ansøgning, uanset om denne kommer direkte fra forældrene eller det er sygehuset, der ansøger på forældrenes vegne, er ansøgningsdatoen den dag henvendelsen kommer.

Behandling af ansøgningen skal være helhedsorienteret og der skal overvejes andre muligheder for hjælp.

Der er ingen formkrav til ansøgningen, men som regel er fremgangsmåden, at familien udfylder et ansøgningsskema og ved samme lejlighed oplyses om deres oplysningspligt

Forældrene skal orienteres grundigt om konsekvenserne ved at modtage kompensation for tabt arbejdsfortjeneste og mulige alternativer til dette.

Familien skal levere de nødvendige oplysninger til sagsbehandlingen. Der skal foreligge lægelig dokumentation for funktionsnedsættelsen/lidelsen. Der kan evt. indhentes yderligere udtalelser fra læge, sygehus, skole eller andre.

Såfremt forældrene ikke ønsker at levere de nødvendige oplysninger eller give tilladelse til indhentning af udtalelser, afgøres sagen på det foreliggende grundlag. Der gives vejledning om disse konsekvenser.

Bevillingstyper og beregningsgrundlag

Bevillingerne kan deles op i følgende typer:

- Løbende bevilling på hjælp til dækning af TA på enkelt dage/timer. (løbende bevillinger kan ikke tidsbegrænses – løses ved opfølgingsfrist)
- Løbende bevilling - der er typisk tale om en længerevarende behov for tabt arbejdsfortjeneste, hvor det ikke på forhånd er muligt at vide, hvornår behovet ophører. Der foretages opfølgning mindst 1 gang årligt.
- Bevilling for en aftalt afgrænset periode - der er typisk tale om en afgrænset periode f.eks. i forbindelse med indlæggelse eller venteperiode til opstart af et konkret tilbud. Der er ingen tvivl, om hvornår behovet for tabt arbejdsfortjeneste ophører. Bevillingen ophører uden yderligere varsel og opfølgning ved udgangen af perioden. Forældrene orienteres senest ved meddelelse af bevilling om, at bevillingen ophører uden yderligere varsel eller opfølgning, når bevillingen er opfyldt.

Når der er meddelt bevilling skal der indhentes bekræftelse fra ansøgers arbejdsgiver på den konkrete timenedsættelse i den bevilgede periode. Dette gøres på en Arbejdsgivererklæring.

Der skal endvidere fremsendes 3 måneders lønsedler, der ligger umiddelbart forud for arbejdsophøret. Kan dette ikke fremskaffes, kan et alternativ undtagelsesvist være E-indkomst, når det gælder fast lønnede. Er der tale om en forælder med skiftende løn/timetil/tillæg, skal lønsedler indhentes med henblik på at sikre, det korrekte beregningsgrundlag.

Særligt for enkeltbevilling gælder det, at der skal fremsendes en lønseddel, hvoraf løntabet fremgår for den enkelte dag eller timer, før udbetalingen effektueres.

Grundlæggende er det rådgivers ansvar at beregningsgrundlaget er korrekt.

Beregning af den tabte arbejdsfortjeneste

Udgangspunktet er, at erstatning for tabt arbejdsfortjeneste skal kompensere for det indtægtstab forældrene har ved helt eller delvist at opgive arbejdet for at kunne passe barnet.

Der er fra 1/1-11 fastsat et loft over beregningsgrundlaget for kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, jf. § 42, stk. 3.

Den hidtidige bruttoindtægt fastsættes forskelligt alt afhængigt af, om pågældende er lønmodtager, ikke har opnået tilknytning til arbejdsmarkedet eller er selvstændig erhvervsdrivende:

Lønmodtager

Den hidtidige bruttoindtægt fastsættes ud fra den seneste lønindtægt. Forælder skal dokumentere indtægten. Selvom dokumentationen evt. viser en usædvanlig lønindtægt i perioden, f.eks. en mindre lønudbetaling på grund af sygdom, ferie eller en større lønudbetaling på grund af overarbejde, skal beregningen tage udgangspunkt i den almindelige løbende lønindtægt.

Den normale bruttoløn udgør den faste løn samt de tillæg, der indgår som en integreret og normal del af lønnen. Det kan f.eks. være forskudt-tidstillæg og weekend tillæg.

Udlæg som forælder har haft i forbindelse med arbejdet, fx kørselsgodtgørelse og andre ikke skattepligtige beløb, indgår ikke i den normale bruttoløn.

Den arbejdsgiverbetalte andel af evt. pensionsordning godtgøres og indbetales til den pensionsordning, som er oplyst på Arbejdsgivererklæringen. Den maksimale pensionsprocent udgør 10 %. For statsansatte tjenestemænd udgør pensionsprocenten 15 %.

Forældre, der ikke har tilknytning til arbejdsmarkedet

For forældre, der endnu ikke har fået tilknytning til arbejdsmarkedet, er det den lønindtægt, som forælderen ville have kunnet opnå, der skal ligge til grund for beregningen.

Hvis forælderen ikke kan dokumentere hidtidig lønindtægt, f.eks. fordi denne har været arbejdsløs længe eller ikke har en uddannelse, kan beregningen tage udgangspunkt i en løn som ufaglært hjælper

- C-15-02 hvor Ankestyrelsen fandt, at beregningen af tabt arbejdsfortjeneste til en kvinde, der var uddannet designer, skulle tage udgangspunkt i en hjemmehjælperløn. Ansøgeren havde

ikke haft nogen lønindtægt forud for modtagelsen af tabt arbejdsfortjeneste, som beregningen kunne tage udgangspunkt i. Videre var det usikkert, hvilken indtægt ansøgeren efter sine forhold i øvrigt ville have kunnet opnå. Endelig fandtes det ikke godtgjort, at der var indgået en aftale om ansættelse efter endt barselsorlov, hvis ikke den aktuelle situation i ansøgerens familie var opstået.

Bemærk dog:

- 169-10, hvor Ankestyrelsen har afgjort, at en yngre kvinde med et handicappet barn var alene berettiget til tabt arbejdsfortjeneste beregnet på baggrund af niveauet for kontanthjælp, da en beregning med udgangspunkt i en hjemmehjælperløn ville indebære en overkompensation. Ankestyrelsen lagde vægt på, at kvinden i 2006 afsluttede en 1-årig HG-uddannelse, men at hun hverken i tiden før eller efter barnets fødsel i 2008 havde gjort brug af uddannelsen. Kvinden havde været beskæftiget 62 timer med rengøring i oktober 2006 samt arbejdet 31 timer som tjener i oktober 2007. Hun havde modtaget kontanthjælp i flere perioder fra september 2006 og frem. Ankestyrelsen fandt, at kvindens tilknytning til arbejdsmarkedet havde været beskedent.

Selvstændigt erhvervsdrivende

Forskellen på beregning af tabt arbejdsfortjeneste for en selvstændigt erhvervsdrivende og for en lønmodtager er alene at fremfinde den indtægt, der skal kompenseres for.

Udgangspunktet er det dokumenterede indtægtstab på baggrund af regnskab m.v.

Bemærk principafgørelse C-45-02 hvor Ankestyrelsen fandt, at udgangspunktet for beregningen af tabt arbejdsfortjeneste til et handicappet barns fader - for de dage, hvor det var påkrævet, at han var med på hospitalet - var oplysningerne om indkomsten fra hans selvstændige virksomhed efter fradrag af afskrivninger, men før renter.

Udgangspunktet kan være et beregnet beløb på grundlag af den hidtidige disponible indkomst, eller eventuelt udgift til vikar.

Bemærk principafgørelse O-22-98 hvor Ankestyrelsen fandt, at tabt arbejdsfortjeneste til et handicappet barns mor, der havde en nystartet, ikke-overskudsgivende selvstændig virksomhed, skulle beregnes ud fra nettoudgiften til en vikar i hendes virksomhed. Virksomhedens overskud i de foregående år fandtes ikke at være et realistisk beregningsgrundlag.

Når denne indtægt er fremfundet, foretages resten af beregningen som til en lønmodtager.

Uanset om forældre er lønmodtager eller selvstændig, skal der trækkes skat, arbejdsmarkedsbidrag, ATP og særlig pensionsopsparing samt evt. besparelser i forhold til de faktiske udgifter til transport til og fra arbejde og/eller udgifter til barnets dagtilbud.

Der tages hensyn til evt. nedsat betaling i forhold til funktionsnedsættelsen og/eller søskenderabat.

Fradrag

De eventuelle besparelser, der opnås ved arbejdsophøret skal fratrækkes nettoydelsen. Besparelserne drejer sig typisk om:

- Befordring
- Dagtilbud

- Feriegodtgørelse, der er optjent forud for overgangen til tabt arbejdsfortjeneste, da der ikke kan udbetales tabt arbejdsfortjeneste samtidig med afholdelse af ferie.

Pension – arbejdsgivers andel

Bidrag til en arbejdsgiverbetalt pensionsordning indgår i beregningen af den tabte arbejdsfortjeneste, men kun, hvis der er indbetalt til en pensionsordning umiddelbart før overgangen til tabt arbejdsfortjeneste.

Der kan maksimalt gives 10 % af bruttoydelsen, dog højst et beløb svarende til det hidtidige arbejdsgiverbidrag.

For statsansatte tjenestemænd, dog 15 %.

Beløbet indsættes i pensionskassen, som angivet på Arbejdsgivererklæringen.

Tillæg til ferieformål

Ved årsskiftet beregnes et tillæg til ferieformål på 1 % af bruttoydelsen i det forudgående kalenderår. Udbetalingen sker med lønnen for april.

Opfølgning

Der er pligt til løbende at følge sagerne for at sikre, at hjælpen opfylder sit formål. Opfølgningen skal være helhedsorienteret og der skal overvejes andre muligheder for hjælp.

Opfølgning skal ske en gang om året eller når der fremkommer oplysninger, der giver grundlag for revurdering af ydelsen og dens omfang.

Ved opfølgning skal det vurderes, om der skal indhentes nye oplysninger fra læge, sygehus eller andre behandlingssteder.

Der skal foreligge dokumentation for forældrenes indkomsttab. Indkomstgrundlaget herunder om ansøgeren har haft anden indtægt tjekkes i E-indkomst. Såfremt de nødvendige oplysninger ikke kan ses i E-indkomst, kan det være nødvendigt at indhente kopi af lønsedler som dokumentation.

Regulering

Der sker en årlig regulering af den beregnede tabte arbejdsfortjeneste. Se aktuelle satser. Beregningen foretages ved årsskiftet og effektueres med lønnen for januar.

Ophør

Ved bevillinger for en aftalt afgrænset periode ophører bevillingen uden yderligere varsel, når bevillingen udløber.

Vedløbende bevillinger, herunder på hjælp til dækning af TA på enkeltdage/timer træffes konkret afgørelse om stop af bevilling, når det konstateres, at grundlaget for bevillingen bortfalder.

Såfremt der ikke træffes konkret afgørelse om stop af bevilling, er familien fortsat berettiget til kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, uanset om der af administrative årsager er fastsat stopdato i lønsystemet.

Bevillingen ophører altid ved det fyldte 18. år.

3 mdr. varsel ved ophør

Kompensation for tabt arbejdsfortjeneste udbetales i 3 måneder efter udgangen af den måned, hvor betingelserne for at modtage tilskuddet bortfalder.

Denne regel gælder dog ikke, hvis der på forhånd er aftalt en bestemt periode, hvor der udbetales kompensation for tabt arbejdsfortjeneste eller hvis modtageren ønsker, at afviklingsperioden skal være kortere.

Det forhold, at hjælpen er bevilget for en afgrænset periode eller, at der af administrative årsager er fastsat opfølgingsdatoer eller stopdatoer i lønsystemet, medfører ikke i sig selv, at der kan anses at være truffet en aftale med en ansøger.

Det forudsætter, at man fra bevillingens start kan se, hvornår bevillingen skal ophøre, og at der foreligger en aftale herom. Se SM O-101-98.

Såfremt der er tale om betydelig nedsættelse af timetal, skal der ligeledes fastsættes en afviklingsperiode på typisk 3. mdr., jf. principafgørelse 231-10, ud fra en betragtning om, at familien skal kunne nå at indrette sig på den nye situation.

Hvis modtageren kommer i arbejde i afviklingsperioden, ophører udbetalingen af tabt arbejdsfortjeneste i det omfang, arbejdsindtægten modsvarer den tabte arbejdsfortjeneste.

Familien varsles på forhånd ved den sidste opfølgning inden det fyldte 18. år. Der gives således ikke 3. mdrs. kompensation efter det fyldte 18. år.

Ferietillæg ved ophør

Når bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste ophører udbetales et tillæg på 12,5 % af bruttoindkomsten i det forudgående kalenderår til ferieformål. Er der udbetalt 1 % tillæg til ferieformål, indgår dette beløb ikke i beregningen.

Der beregnes endvidere et tillæg på 12,5 % af bruttoindkomsten i det kalenderår, hvor ophøret finder sted. Se aktuelle satser Beløbet udbetales til forælderen ved ferieårets start det efterfølgende kalenderår.

I principafgørelse C 50-03 afgør Ankestyrelsen, at en forælder ikke har ret til udbetaling af ferieformål, idet forælderen havde modtaget lejlighedsvis tabt arbejdsfortjeneste og fortsat modtog lejlighedsvis tabt arbejdsfortjeneste.

Hvis en forældre reduceres i antal timer for tabt arbejdsfortjeneste, betragtes dette som delvist ophør og der skal udbetales tillæg til ferieformål forholdsmæssigt til det antal timer forælderen er reduceret.

Tillæg til ferieformål og ferietillæg ved ophør er ikke at betragte som feriepenge i ferielovens forstand, hvorfor ydelserne ikke kan sammenlignes efter de to regelsæt.

Sammenhæng med andre bestemmelser

§ 84, jf. 44, aflastning

§ 41; aflastning, barnepige

§ 83, jf. 44 personlig og praktisk hjælp

A-kassen

Forælderen vejledes til at kontakte A-kassen for rådgivning om, hvordan vedkommende er stillet i forhold til evt. arbejdsløshedsdagpenge.

Forældreorlov og barselspenge

En forælder er berettiget til tabt arbejdsfortjeneste, når denne ikke længere har ret til barselorlov med fuld løn, hvis han/hun i øvrigt opfylder betingelserne.

Hvis forælderen opfylder betingelserne i begge love, er der valgfrihed.

Hvis forælderen har et barn med funktionsnedsættelse og føder et rask barn, har hun ret til tabt arbejdsfortjeneste, såfremt hun fortsat passer barnet med funktionsnedsættelsen. (C 28-01)

Dagpenge til forældre med alvorligt syge børn

Forældre kan vælge mellem tabt arbejdsfortjeneste og dagpenge efter barselslovens § 26, såfremt betingelserne efter begge regelsæt er opfyldt. (C 21-01)

Ferieloven

Hvis en forældre modtager feriegodtgørelse efter ferieloven, kan der ikke ske udbetaling af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Pasning af nærtstående med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom Bestemmelserne i Servicelovens

§ 118 om pasning af nærtstående med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom omhandler også børn med funktionsnedsættelse eller alvorlig sygdom.

Hvis betingelserne ved begge ordninger er opfyldt, er der valgfrihed for forælderen. Vær dog opmærksom på varighedsbegrænsningen, jf. § 118.

Frist for sagsbehandling

Sagsbehandlingen sker hurtigst muligt fra ansøgningen er modtaget Center Familie Handicap. Ansøger skal have en afgørelse senest 8 uger fra Børne- og Familieafdelingen har modtaget ansøgningen. Sagsbehandlingsfristen løber fra ansøgningen er modtaget fra ansøger eller evt. sygehuset.

Der kan være særlige situationer, hvor den angivne sagsbehandlingsfrist ikke kan overholdes, eksempelvis hvis der afventes oplysninger fra læge eller skole.

Hvis en sagsbehandlingsfrist ikke kan overholdes, skal ansøgeren have skriftlig besked om, hvorfor og hvornår der kan forventes en afgørelse.

Partshøring

At partshøre betyder, at der fremsendes eller udleveres en foreløbig vurdering vedlagt dokumenter i sagen, som ansøger ikke forventes at kende indholdet af, eller som ansøger ikke er bekendt med indgår i sagen. Først når tidsfristen for at komme med bemærkninger er udløbet, kan der træffes afgørelse i sagen.

Reglerne om partshøring har til formål:

- at sikre et korrekt oplysningsgrundlag
- at sikre ansøgers medvirken til sagsbehandlingen
- at styrke ansøgers tillid til forvaltningen

Ved en partshøring har ansøger en mulighed for at sætte sig ind i de nye oplysninger, og har en mulighed for at komme med bemærkninger til oplysningerne

Klagevejledning

Alle afgørelser vedlægges en klagevejledning

Klagen skal være kommunen i hænde senest 4 uger efter modtagelsen af afgørelsen. Klagen kan ske skriftligt eller mundtligt til socialrådgiver/sagsbehandler.

I det følgende gives eksempler på henholdsvis løbende tabt arbejdsfortjeneste, enkeltbevilling af tabt arbejdsfortjeneste og situationer, hvor der som udgangspunkt ikke gives tabt arbejdsfortjeneste.

Intensiv optræning af barnet i hjemmet af forældrene

Børn og unge, som hjemmetrænes, jf. Servicelovens § 32, hvor der kræves en intensiv træning i hjemmet af forældrene, eller hvor forældre intensivt optræner barnet eller den unge efter sygdom eller ulykke.

Manglende eller urolig søvn

Børn og unge, som sover meget uroligt eller sparsomt, så forældrene ofte skal tilse og hjælpe dem i løbet af natten.

Behovet for søvn vurderes konkret ud fra de faktiske omstændigheder. Typisk vurderes et behov til 2 timer pr. arbejdsdag.

Nedsat immunforsvar i svær grad eller stor sygdomsrisiko

Børn og unge, som pga. nedsat immunforsvar eller stor sygdomsrisiko ikke kan være i et dagtilbud eller skole.

Det vurderes, hvorvidt opgaven hensigtsmæssigt kan løses af en aflastningsperson, jf. Servicelovens § 44, jf. § 84 stk. 1 eller § 41.

Personlig pleje og overvågning

Børn og unge, der har et stort behov for pleje og overvågning, fordi de er fysisk svage eller ofte får sygdomsanfald.

Behovet for personlig pleje vurderes konkret i forhold til barnets alder, da mindre børn altid skal hjælpes med personlig pleje:

0-6 år	Udgangspunktet er, at der ikke kan ydes kompensation for tabt arbejdsfortjeneste til personlig pleje af børn under 6 år, idet andre børn under 6 år også har behov for forældrenes hjælp til personlig pleje.
6-12 år	Udgangspunktet er, at der kan ydes max 30 min. pr. dag på arbejdsdage, idet andre børn mellem 6 og 12 år også i et vist omfang har behov for forældrenes hjælp til personlig pleje.
12-18 år	Udgangspunktet er, at der kan ydes max. 45 min. pr. dag på arbejdsdage, idet andre børn mellem 12 og 18 år i hovedreglen er selvhjulpne omkring personlig pleje

I vurderingen skal det overvejes, hvorvidt opgaven hensigtsmæssigt kan løses af hjemmeplejen, jf. Servicelovens § 44, jf. § 83 eller en aflastningsperson/hjælper, jf. Servicelovens § 41.

Behovet for overvågning vurderes konkret i forhold til, i hvilket omfang barnet kan være i dagtilbud eller skole og SFO/klub.

Respirationsinsufficiens eller lidelser, der kan ligestilles hermed

Hvis barnet eller den unge har respirationsinsufficiens eller lidelser, der kan ligestilles hermed og som følge heraf, har behov for døgnovervågning, afholder sygehuset udgiften til aflønning af de personer, der er nødvendige grundet behandlingsredskaberne, fx ventilatører.

Hvis forældrene modtager hjælp efter § 42 og aftaler med sygehuset, at de påtager sig opgaven en del af døgnnet, er udgiften til forældrenes løn imidlertid stadig fuldt ud kommunens udgift.

Det er dog en forudsætning, at:

- Forældrene ønsker at påtage sig opgaven.
- Forældrene har aftalt med sygehuset hvor mange timer, de påtager sig opgaven

Oplæringen af forældrene og ansvaret for drift og vedligeholdelse af respiratoren er en sygehusudgift.

Søskende

Hensynet til søskende kan også indgå, hvor behovet for forældrenes omsorg ikke kan tilgodeses pga. ekstra opgaver i forhold til barnet med funktionsnedsættelsen eller indgribende kroniske eller indgribende langvarige lidelse.

Det vurderes, hvorvidt en aflastningsperson/hjælper, jf. Servicelovens § 84 stk. 1 eller § 41, kan aflaste forældrene, der således får tid til søskende.

Hvis dette ikke er en mulighed, er udgangspunktet 2 timer pr. uge, hvor forældrene har mulighed for evt. at hente søskende før fra dagtilbud eller skole og SFO.

Tilsyn

Børn og unge, som har et stort behov for tilsyn, fordi de ikke kan overskue konsekvenserne af deres handlinger og derfor risikerer at komme til skade eller skade andre.

Såfremt det drejer det sig om en enlig forsørger, og barnet skal være under konstant tilsyn, når barnet er i hjemmet, er udgangspunktet at følgende kan bevilges, såfremt det enkelte element vurderes nødvendigt at udføre, inden barnet kommer hjem fra dagtilbud eller skole/SFO:

- Indkøb: 60 min. pr. uge
- Tøjvask: 30 min. pr. uge
- Forberedelse af mad: 30 min. pr. dag

Variierende sygdom

Børn og unge, hvis sygdom er meget varieret med hensyn til kræfter, smerter og anfald, og det derfor må vurderes fra dag til dag, om barnet kan være i dagtilbud eller skole.

Behovet vurderes konkret.

Typisk vil der bevilges fuld tid, såfremt opgaven ikke kan løses ved ansættelse af aflastningsperson, jf. Servicelovens § 84 stk. 1 eller en hjælper i hjemmet § 41.

Eksempler på situationer, hvor der kan vurderes behov for enkeltbevilling af tabt arbejdsfortjeneste

Ambulante behandlinger, undersøgelser og kontroller

Børn og unge, som skal deltage i mange ambulante behandlinger, undersøgelser og kontroller, samt hvor det er nødvendigt at en forælder ledsager barnet.

Der kan ydes tabt arbejdsfortjeneste i det omfang, der er nødvendigt, når behandlingen ikke kan tilrettelægges uden for arbejdstiden. Der skal dog være tale om et væsentligt fravær.

Udgangspunktet er et fravær fra arbejde på mindst 4 timer pr. gang.

Når der er tale om mindst 4 hospitalskontroller om året kan der, efter en konkret vurdering, bevilges tabt arbejdsfortjeneste.

Jf. principafgørelse C-8-08 vurderer Ankestyrelsen, at 2-3 årlige kontrolbesøg ikke er et omfang, der gør at forældrene helt eller delvist har ophørt deres beskæftigelse. Det kan således ikke gives tabt arbejdsfortjeneste til kontrolbesøg af dette omfang.

Såfremt familien har mere end 3 årlige kontrolbesøg som følge af funktionsnedsættelsen, har de ret til at få dækket alle kontrolbesøgene - også de første 3, jf. principafgørelse 79-11.

Der kan ydes kompensation for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med barnets hospitalsbesøg, selv om barnet er anbragt uden for hjemmet, hvis visse betingelser er opfyldt.

Udgangspunktet for forbrug af tid er:

- Den tid behandlingen varer
- Transporttiden til og fra behandlingen, såfremt dette foregår i arbejdstiden og der ikke er benyttet frit sygehusvalg.

Frit sygehusvalg

Nogle forældre vælger, pga. lange ventetider f.eks. på udredning på Børnepsykiatrisk, at benytte sig af det frie sygehusvalg og få foretaget udredning et andet sted i landet.

Dette medfører ofte længere transporttid og dermed øget tidsforbrug for forældrene.

Når sygehuset giver et barn tid til udredning, har sygehussektoren dermed også lægefagligt vurderet, at barnet er i stand til at vente på udredningen.

At man som forælder vælger at benytte det frie sygehusvalg og dermed komme til tidligere, er ikke en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne.

Såfremt forældrenes tilstedeværelse er påkrævet under selve udredningen (der skal foreligge lægelig dokumentation for dette), kan forældrene kompenseres for selve udredningstiden.

De kan dog ikke kompenseres for transporttid, overnatning eller andet.

Indlæggelser

Der kan ydes tabt arbejdsfortjeneste til den ene forælder under barnets indlæggelse.

Hvis det er lægeligt påkrævet kan der undtagelsesvist ydes tabt arbejdsfortjeneste til begge forældre samtidigt.

Dette kan f.eks. være, hvis lidelsen er så alvorlig, at den er livstruende, så det kræver begge forældres tilstedeværelse eller ved vigtig information fra lægen, der gør begge forældre i stand til at tage vare på pleje og omsorgen for barnet.

Kurser

Der kan ydes tabt arbejdsfortjeneste til deltagelse i handicaprettede kurser – det forudsættes dog, at kurset findes relevant og medfører et betydeligt fravær fra arbejdet.

Udgangspunktet for forbrug af tid er:

- Den tid kurset varer
- Transporttiden til og fra kurset, såfremt dette foregår i arbejdstiden

Udgangspunktet er et fravær fra arbejdet på mindst 4 timer pr. gang.

Eksempler på situationer, hvor der ikke kan bevilges tabt arbejdsfortjeneste

Hjemmeundervisning

Der kan ikke gives kompensation for tabt arbejdsfortjeneste i den tid, hvor man hjemmeunderviser, jf. principafgørelse 42-11.

Manglende undervisningstilbud eller pasningstilbud

Skoleforvaltningen er, jf. sektoransvarlighedsprincippet, ansvarlig for at sikre, at der er de nødvendige undervisningstilbud til alle børn, uanset deres individuelle vanskeligheder. Hjælp må ikke være nødvendiggjort af manglende ressourcer/personale i skole/SFO

Der kan derfor ikke som udgangspunkt gives tabt arbejdsfortjeneste pga. manglende skoletilbud.

Såfremt barnet har et relevant skoletilbud, men af forskellige årsager relateret til barnets funktionsnedsættelse ikke kan benytte skoletilbuddet, kan der efter en individuel og konkret vurdering i helt særlige tilfælde gives tabt arbejdsfortjeneste, f.eks. under indlæggelse på hospital eller lign eller for at give barnet kortere skoledage. Sidstnævnte situation forudsætter, at behovet ikke kan dækkes af skolens/SFO-personalet. Se principafgørelse c-11-03

Lektielæsning

Der gives ikke tabt arbejdsfortjeneste til lektielæsning, da det er en opgave, der skal løses i skoleregion. Det betragtes endvidere som en opgave alle forældre har i forhold til skolesøgende børn.

I en konkret sag har Det Sociale Nævn vurderet, at to timer dagligt ikke overstiger, hvad forældre må påregne at skulle bruge, hvis barnet f.eks. af faglige årsager har problemer med lektierne.

Såfremt barnet skal bruge mere end to timer dagligt, bør familien tage kontakt til skolen med henblik på at tilrettelægge undervisningen og lektier anderledes.

Lukkedage i SFO/ børnehave el. lign.

Der kan ikke gives kompensation for tabt arbejdsfortjeneste til forældre i forbindelse med evt. lukkedage. Forældrene er henvist til at tilrettelægge deres ferie ud fra børnenes ferie og fridag på linje med andre forældre.

Jf. sektoransvarlighedsprincippet er det skoleforvaltningens ansvar/kompetence at vurdere, om der skal gives tilbud om nødpasning og i givet fald hvilket tilbud.

Rengøring og praktiske gøremål

Der gives som udgangspunkt ikke tabt arbejdsfortjeneste til udførelse af almindelig dagligdags opgaver såsom indkøb, rengøring og madlavning. Opgaverne er noget alle familier må udføre, og det forudsættes dermed ikke at give større tilrettelæggelsesopgaver, end hvad forældre til ikke handicappede børn har.

Skolemøder/ møder i dagtilbud o. lign.

Der gives som udgangspunkt ikke tabt arbejdsfortjeneste til ekstraordinære skolemøder mv., selvom disse skyldtes barnets nedsatte funktionsevne. Forældre til ikke-handicappede børn deltager også i skolemøder.

Særlig supplerende tabt arbejdsfortjeneste, jf. Servicelovens § 43

Formål

Formålet er, at forældre, der modtager hjælp op til 37 timer ugentligt til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter Servicelovens § 42 og bliver ledige fra deres erhvervsarbejde, kan få mulighed for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Personkredsen (forældrene)

Personkredsen kendetegnes typisk ved at være:

- Forældre, der modtager tabt arbejdsfortjeneste efter Servicelovens § 42 og bliver ledige.

Betingelser

Betingelserne for at modtage en særlig supplerende ydelse er, at forælderen:

- er arbejdsløshedsforsikret,
- ikke er berettiget til at modtage dagpenge efter lov om Arbejdsløshedsforsikring mv.
- ikke er selvforskyldt ledig.
- ikke har et rimeligt tilbud om ansættelse i et deltidsarbejde og
- ikke modtager andre ydelser til forsørgelse efter anden lovgivning.

Mange af disse forældre har indkomst fra et deltidsarbejde ved siden af den tabte arbejdsfortjeneste. I tilfælde af ledighed fra dette arbejde vil en del af dem ikke være berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, da de ofte ikke kan opfylde rådighedskravet i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.

Omfang og varighed

Ydelsen udgør et beløb svarende til højeste dagpengesats, jf. lov om dagpenge ved sygdom og fødsel. Der kan dog kun udbetales et beløb, der svarer til 90 % af personens arbejdsfortjeneste i det arbejde, som pågældende er blevet ledig fra.

Den særlige supplerende ydelse kan højest gives i 3 måneder efter udgangen af den måned, hvor ledigheden indtræffer.

Baggrunden for den begrænsede periode på 3 måneder er, at ydelsen skal ses som et økonomisk sikkerhedsnet i en afgrænset periode, så der er mulighed for, at forælderen selv med kommunens bistand kan finde et nyt deltidsarbejde.

Det er væsentligt, at personen bevarer tilknytningen til arbejdsmarkedet under perioden med hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.